

Forslag til fokus på velfærdsteknologi på KSA

Evt. valgfag på 9. semester

V. Andreas Møller Jørgensen

Baggrund: Velfærdsteknologier, forstået som teknologiske eller digitale redskaber, der anvendes i forbindelse med sociale velfærdsydelse og indsatser, anvendes i og præger i stadig stigende grad det sociale arbejde på tværs af dets forskellige områder: Demente klapper robotsæler; kriminelle bærer fodlænker; bostøtte gives online; apps og smartphones hjælper børn og unge med ADHD til at skabe struktur og afværge konflikter; ledige og sygemeldte interagerer med det offentlige via digitale selvbetjeningsløsninger; frivilligt arbejde koordineres via sociale medier. Sådanne redskaber kan altså både være hverdagslige teknologier, f.eks. smartphones og tablets, teknologier, der er specialdesignet til at imødekomme bestemte målgruppers behov, f.eks. fodlænker og robotsæler, og social arbejderes professionelle redskaber, f.eks. mere eller mindre automatiserede klassificerings-, vurderings- og beslutningsredskaber. Umiddelbart er hensigten med at anvende disse redskaber effektivt at tilvejebringe bedre velfærd for borgerne. Velfærdsteknologier er imidlertid ikke blot instrumentelle løsninger på foreliggende problemer. De er derimod indlejret i og medierer politiske, moralske og fagprofessionelle interesser. De påvirker det sociale arbejdes praksis blandt andet ved at overtage og automatiserer det sociale arbejde og ved at mediere relationen og interaktionen imellem borger og social arbejder, hvorved roller, opgaver og ansvar forskydes. For at forstå praksis må vi med andre ord forstå de redskaber, der anvendes i og præger praksis.

Pt. udbydes der ved uddannelsen ikke undervisning, der direkte adresserer velfærdsteknologi. Det er et problem, eftersom teknologierne allerede i dag spiller en enorm rolle i det sociale arbejde. En rolle, der efter alt at dømme kun vil blive større. For at gøre de studerende i stand til at analysere socialt arbejde i dag og være på forkant med fremtidens sociale arbejde, foreslår jeg at uddannelsen på den ene eller anden måde tilbyder de studerende de nødvendige teoretiske og metodiske redskaber til at forstå, forholde sig til og reflekterer over det teknologisk medierede sociale arbejde. Det kunne være igennem et valgfag på 9. semester i velfærdsteknologi. Valgfaget vil i så fald blive udbudt i Aalborg, hvor der, så vidt jeg kan forstå, pt. udbydes to valgfag imod tre i København.

Forslag til et valgfag i velfærdsteknologi: Valgfagets sigte vil primært være teoretisk og sekundært metodisk. Med udgangspunkt i konkrete velfærdsteknologier vil faget give de studerende viden om teorier, der på forskellig vis kan forklare teknologiens ontologi og logik, relationerne imellem social arbejder, borger og velfærdsteknologi, teknologiernes moralske, ideologiske og politiske aspekter, teknologiens påvirkning i og af praksis samt dens indflydelse på mulighederne for erkendelse og handling. Her trækkes på teknologi filosofi – Heidegger, Winner, Verbeek og Ihde – og Science Technology Society studier – Akrich, Latour, Law, Bijker og Pinch. Faget vil således ikke kun præsentere analyser af nutidige velfærdsteknologier, men også præsenterer de studerende for et udvalg af teorier, der kan anvendes til at forstå, forklare og kritisere sådanne teknologier; deres udvikling, anvendelse og påvirkning af praksis.

En væsentlig udfordring ved at studerer teknologier i praksis er, at de ofte skjuler sig. Vi tager dem for givet. For at træne de studerende i at få blik for teknologierne og deres rolle i det sociale arbejde, vil faget give de studerende indsigt i hvordan man metodisk kan gå ontologisk agnostisk til feltet og få blik for teknologier igennem etnografisk feltarbejde.

Litteraturforslag til et valgfag

Akrich M (1992) The de-Description of Technical Objects. In: Bijker WE and Law J (eds) *Shaping Technology / Building Society – Studies in Sociotechnical Change*. The MIT Press.

Banks MR, Willoughby LM & Banks WA (2008) Animal assisted therapy and loneliness in nursing homes: use of robotic versus living dogs. *J Am Med Dir Assoc*, 9: 173-7.

Bijker WE, Hughes TP & Pinch T (2012) *The social construction of technological systems: New directions in the sociology and history of technology*. MIT press.

Ferguson H (2010) Therapeutic journeys: The car as a vehicle for working with children and families and theorising practice. *Journal of Social Work Practice*, 24(2): 121–138.

Heidegger M (1977) *The question concerning technology* (pp. 3-35). New York: Harper & Row.

Ihde D (1990) *Technology and the lifeworld: From garden to earth*. Indiana University Press.

Jensen TE (2001) The High Impact of Low Tech in Social Work. Outlines. *Critical Practice Studies* 3(1): 81–87.

Latour B (2005) *Reassembling the social: An introduction to actor-network-theory*. Oxford university press.

Law J (2009) Actor network theory and material semiotics. *The new Blackwell companion to social theory*, (141-158).

Scholar H (2016) The neglected paraphernalia of practice? Objects and artefacts in social work identity, practice and research. *Qualitative Social Work*. DOI: 1473325016637911.

Sparrow R & Sparrow L (2006) In the hands of machines? The future of aged care. *Minds and Machines*. 16: 141–61.

Verbeek PP (2005) *What things do: Philosophical reflections on technology, agency, and design*. Penn State Press.

White S, Hall C & Peckover S (2009) The Descriptive Tyranny of the Common Assessment Framework: Technologies of Categorization and Professional Practice in Child Welfare, *The British Journal of Social Work*, 39(7): 1197–1217,

Winner L (1980) Do artifacts have politics? *Daedalus* 109(1): 121-136.